

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ה' חשון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה ב | דף הכולל: ביצה ד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סעיף ט'.
מוסר: חובת השמירה - מתחילת הפתיחה עד "ועל כן כל מי".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כב עד 'שנת הרבנות'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

איך נייר אחד היה עלול לשרוף את כל ורשה? | תגלית מרגשת בבית כנסת עתיק בעיירה איטלקית
| מדוע סירב הגר"א פוגרמנסקי לשבת על כסא בכל ימי שהותו בגטו קובנא | 2247

הנהלת 'דרשו' העולמית מברכת את רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי' לרגל תחילת לימוד מסכת ראש השנה

חדשות דרשו

תבניות הביצים הוחתמו עם ברכת מזל טוב לרגל סיום מסכת ביצה

לרגל סיום מסכת ביצה החליטו בלולי קדומים, להדפיס על ביצי המשק שלהם את המילים "הדרן עלך מסכת ביצה - חזקו ואמצו מלולי קדומים"

בראיון שהתקיים עם בעל הלול, סיפר על הרעיון: "אנחנו משתדלים לשלב תורה ועבודה. עלה הרעיון ואנחנו שמחים שזה עשה את העבודה. הגימיק הוא באמת נחמד ומתוך מטרה לחזק ולעודד את האנשים. המטרה לא הייתה לקדם אותנו אלא לשמח את לומדי הדף היומי. יצרו איתנו קשר גם מניו יורק וביקשו מאיתנו ביצים. בשיא השמחה של עם ישראל יכול להיות שנעשה משהו כזה לעיתים יותר קרובות. אנחנו באמת שמחים עם עם ישראל ורוצים לחזק את עם ישראל ואת לומדי התורה".
במהלך השידור נשאל הרב בנימין חותה האם הקליפות טעונות גניזה והוא השיב שלא כי זה נעשה לשם שעשוע ובחזקת.

מאות אלפי לומדי הדף היומי ציינו את סיום לימוד מסכת ביצה ותחילת מסכת ראש השנה הבאה לאחר מכן. לצד שלל סיומי המסכת, סעודות המצווה והאירועים המפוארים צצה לה גם יוזמה מרגשת.
לרגל המאורע, החליטו בלולי קדומים שנמצאים בשומרון ועוסקים במסחר של ביצים, להדפיס על ביצי המשק שלהם את המילים "הדרן עלך מסכת ביצה - חזקו ואמצו מלולי קדומים" וכן "שמחים ומחזקים את עם ישראל".
המצווה החביבה הופצה במהירות בארץ ובעולם, וזכתה לתגובות אוהדות ומשעשעות

התיישבתי לצדו והתחלתי לומר עמו את הסליחות. בסיום התפילה הצעתי לו "לשבור את הצום" עמי יחד עם קפה חם ומהביל, ובדרך הוא החל לדבר... יותר מדויק לגעות בבכי בלתי פוסק

הרב ישראל פישר שליט"א מספר על שתי אנקדוטות מרגשות שחווה במהלך חודש תשרי בהונגריה | מגזין 'במה'

בנענועיו של הזקן את ארבעת המינים, אותם ראה אותם לראשונה בחייו...

לאחר תקופה זו, והרקע הזה, אני נמלא חידודין כשאני נזכר במעשה פלא מובהק שאירע לי בחודש תשרי דווקא, ואני מקדים את המאוחר על מנת להמחיש את העניין.

בין כסא לעשור זימנה לי ההשגחה העליונה שיצאתי לשליחות מצוה שאינה ניתנת להידחות בעיירה בצפון מערב איטליה, מזרחית לעיר טורינו המפורסמת, בזכות השוקולד הכשר לפסח... הגעתי אליה ביום א' בשעת בוקר ובדרך ראיתי שילוט שמכוון לעיר העתיקה.

בשעת בין הערביים יצאתי לראות את העיר העתיקה. לא עברו 2-3 דקות של צעידה איטית ואני נתקל בכיתוב על הקיר באותיות שאני מכיר... עמדתי נפעם, שיני נקשו זו לזו. עד לכאן הגיעה אלי הקריאה... "קרוב השם לכל קוראיו". ידעתי אל נכון ובבטחה: לא לחינם יצאתי לטיול רגלי, מה שלא עשיתי זמן רב. התפללתי מקירות ליבי שיקויים בי הסיפא של הפסוק... "לכל אשר יקראהו באמת".

אראסטי, עיירה שמפורסמת בזכות יינותיה ופטריותיה, התוודעה אליי עם בית כנסת עתיק דווקא, כשמעיון במקורות ההיסטוריה היהודית מתברר שכמו ברבות מערי איטליה, השתרש נוסח תפילה אופייני למקום, הנקרא נוסח אסטיג'יאנו או נוסח אפאם (APPAM) ראשי תיבות של קהילות: אסטי, פוססנו ומונקוולו. נוסח המורכב מנוסחאות אשכנז שמקורו מסידור האבודרהם; והצרפתי העתיק שמקורו נטוע בסידורו של רש"י.

נפעם הייתי, והבחין בי תושב מקומי. כשקרוב אלי וראה שעניי מצועפות בדמעות, שאלני דבר מה באיטלקית. לא הבנתי מה רצה, אך השבתי לו בשפת הלב וסיימתי שאני מבקש מפתח למקום זה. הוא היה עסוק בשיחות טלפון כשאני שקעתי במקום באמירת פרקי תהילים.

דקות ספורות חלפו והגיע מאן דהוא אלי עם מפתח. בכניסה לבית הכנסת היה שולחן עם סידורים עתיקים. הרשתי לעצמי לשלוח יד להרגיש את הספר, למרות שהתבקשתי להמנע מלגעת...

ואז נופלות עיני על מחזור עתיק ובדף הראשון בסידור מופיע

את תפילות הימים הנוראים השנה התפללתי בבית כנסת הגדול של קאזניצי בבודפשט. בית הכנסת מכיל כ-1,000 מקומות ישיבה, אך שהו בו פחות משני מניינים בסך הכל. תפילה שרובה נשמעת בדממה מעיקה (בתוספת המון המון 'וצרות' שהמחזור ההונגרי מופלא וגדוש בהם), כשחלק לא מבוטל מהמתפללים לא זכה לעמוד בניסיונות של הדור שעבר את השואה, רחק מבית ד' ומאורחות באי שעריו, אך הנשמה נצצה ומשכה אותם כמטה קסמים להופיע בהיכל ד'.

קשה לי להעביר אלי נייר את התחושות שמרחפות בסיטואציה הבאה:

אני פוסע שלוש פסיעות לאחור בסיום תפילת נעילה, שזמנה מעורר לתשובה, כשעיניי קולטת שבמושב מאחורי יושב לו קשיש עם טלית שמסתירה את ה...פלאפון שהוא מחזיק ביד ומצלם, רח"ל. שניה לאחר מכן חטף הקשיש מנה אחת אפיים מיהודי מקומי שקנאת יום הכיפורים והרעב בערו בקרב. הזקן נכלם עד מוות.

הרגשתי שהנה ההזדמנות שלי - הזדמנות חיי. ניגשתי אליו, שאלתי האם הוא דובר שפה זרה ולשמחתי הוא השיב כ"י הוא מדבר אידיש. התכופתי אליו, ביקשתי שיקום למרות שאני יודע שקשה לו בגלל הצום (מראה פניו הדשן לימד על "צום" קשה שעבר עליו...), וכשקם, ביקשתי שיברך אותי שאזכה לשוב בתשובה ביום הכיפורים.

הוא לא ידע ולא התכוון לכך, והידיים שהונחו על ראשי בהיסוס הפכו באחת לחיבוק מוחץ ודמעות שלא הפסיקו ממנו לרגע. הוא בירך, והשבתי לו ברכה: שתשוב בתשובה שלימה, כי אבא מחכה רק לך.

התיישבתי לצדו והתחלתי לומר עמו את הסליחות. בסיום התפילה - הצעתי לו "לשבור את הצום" עמי יחד עם קפה חם ומהביל, ובדרך הוא החל לדבר... יותר מדויק לגעות בבכי בלתי פוסק. סיפור חיים של אב שהמיר דתו, רח"ל, אם שנרצחה מול עיניו, וחיים שגידלו אותו במחסור ועוני כנער כנסיה נוצרית, ה"י. רק לפני כשנה התוודע למשמעות היותו יהודי באחד מהכינוסים שערכו כאן ארגוני הקירוב, וזה בעצם יום הכיפורים הראשון שלו בבית השם.

ברור שמעשה גורר מעשה, וכשהמעשה כזה טוב, הטוב מתפשט בעולם, והרגשתי זאת לאחר כמה ימים, בחג הסוכות,

הימים הנוראים, שהם תשובה תפילה וצדקה... כשניגון הימים הנוראים מרחף על שפתותי, השלמתי משימתי והגעתי "מבושל" ליום הכיפורים, בהכרה שקרוב ד' לכל קוראיו ובלבד לכל אשר יקראהו באמת.

'במה' bama.org.il

השם: משה טוביה הכהן פישר. זה היה שמו של סבו של סבי ז"ל! האם זה היה הוא? ואם כן, איך התגלגל ההונגרי לצפון מערב איטליה? כמו נכד נינו שמחזיק בספרו בזה הרגע? הרגש גואה, ואני מרגיש שמה שבורא עולם רוצה ממני הוא שאתעלם מהטפל ואתרכז בעיקר, במה שטמון בתוך תפילות

פרשת השבוע

מרחוק נשמעו קולות ירי של צרורות צפופים, והנה רכבו של אבי נוסע בדהרה בין הקליעים השורקים, ונעצר בחריקת בלמים על יד בית היולדת...

מקצת מקורות חייו ופרקי מסירות נפשו של המוהל הגה"ח רבי אברהם שוורץ זצ"ל, שזמן רבות מילדי ישראל במסירות וללא כל תמורה, במשך למעלה מששים שנה

לא פעם אף עשה את ראש השנה ויום הכיפורים במניינים של יהודים מבני עדות המזרח או בקהילות של הציבור הדתי לאומי, למרות היותו יהודי חסידי, שלא וויתר בימים כתיקונם על תפילה קרלינאית נלהבת בבית המדרש פינסק קרלין בו רגיל היה להתפלל משחר נעוריו.

בתוך המארב

וכה סיפר לכותב השורות בנו, הרה"ח רבי אלימלך שליט"א: "היה זה בתחילת ימי האינתיפאדה השניה, כאשר בני דודנו כבר היו חמושים בנשק, ובכל מקום בו היה כפר ערבי היתה סכנה גדולה לחלוף על ידו. הם היו יורים לעבר כל כלי רכב ישראלי שרק נראה על יד הכפרים שלהם.

"אבי מורי זצ"ל הוזמן אז למול תינוק באחד מיישובי השומרון, יישוב קטן ומבודד המוקף כולו בכפרים של בני ישמעאל, ואפילו תושבי היישוב חששו אז לצאת מפתחו, פן יבולע להם חלילה. אבא הודיע שהוא אכן יבוא ויטייב במועד שנקבע לקיום הברית, אך אבי הבן ויתר תושבי היישוב פקפקו בכך שיוכל למלא את הבטחתו וסברו שבועדאי כשישמע את צרור היריות הראשון שיירה לעברו בעודו עושה את דרכו אל היישוב, ימהר לסוב על עקבותיו ולהימלט מהמקום.

"והנה התקרבה השעה היעודה, אבי הבן יוצא בדאגה רבה וצופה אל פני הכביש המוביל אל היישוב, כשהוא מלא אכזבה ובטוח שאכן חל שינוי בדעתו של אבי, והוא נמנע מלהגיע.

"כמה גדולה היתה ההפתעה שלו ושל יתר התושבים, כשמרחוק נשמעו קולות ירי של צרורות צפופים, והנה רכבו של אבי נוסע בדהרה בין הקליעים השורקים, ונעצר בחריקת בלמים על יד בית היולדת...

"כך היתה דרכו של אבי: כשלנגד עיניו עמדה המטרה להגיע ולמול תינוק יהודי נוסף, שום דבר לא עצר בעדו, לא המרחק

יעקב א. לוסטיגמן

"וימל אברהם..."

יחיד ומיוחד היה המוהל הגה"ח רבי אברהם שוורץ זצ"ל, אשר זכה למול רבבות מילדי ישראל בארה"ק וברחבי העולם כולו.

אצל כל תינוק אשר נימול על ידו, היה רבי אברהם עורך לפחות שלושה ביקורים מיוחדים. הראשון היה יום לפני הברית, אז היה מגיע המוהל כדי לבדוק את התינוק ולוודא כי הוא אכן בריא וחזק וכשיר מבחינה גופנית לבוא בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום. ביום הברית עצמו היה רבי אברהם מגיע כמובן פעם נוספת כדי למול את התינוק, ולאחר מכן היה יושב על ידו ומטפל בו במסירתו במשך זמן עד שראה כי כוחו שב אליו וכי ניתן לעזוב אותו להמשיך לברית הבאה.

בפעם השלישית היה רבי אברהם בא לבית היולדת יום לאחר הברית, אז היה רוחץ את התינוק ומחליף את התחבושת, כדי לוודא שאכן לא אירע לו שום נזק חלילה.

למרות שהיה מתאמץ הרבה מעבר למקובל על ידי מוהלים מן השורה, סירב רבי אברהם בתוקף לקבל לידיו כל תמורה כספית, וגם כאשר היו מציעים לו סכומים גדולים במיוחד, או לחלופין סכום סמלי רק לכיסוי הוצאות הדלק, סירב בתוקף לקבל את הכסף לידיו.

במקום זאת הסתפק ר' אברהם רק בכך שהורי הרך הנימול רכשו בעצמם את התחבושות, החיתולים, והציוד הנצרך לביצוע הברית ולטיפול ההמשך בימים שלאחריה.

מעניין לציין כי רבי אברהם התייחד גם בכך שלמרות היותו מוהל ותיק ובא בשנים, אשר ידיו מלאו בבריות של תינוקות רבים מספור, לא היה מוותר על אף ברית שהזדמנה לידיו.

גם כשהוזמן למול תינוק בשבת או בחג, לא חס על כבודו ולא על גופו, והיה שובת מחוץ לביתו בשמחה רבה, בין אם היה זה בעיר אחרת ובין אם היה זה ביישוב נידח בשומרון או בגליל.

לא מזג האוויר וגם לא צרורות ירי היוצאים מקני רוביהם של מחבלים צמאי דם, ואכן זכה לליווי של אליהו מלאך הברית, ולשמירה עליונה בכל הדרכים המסוכנות שעשה כדי למול את ילדי ישראל".

בהזדמנות אחרת, נזכר ר' מיילך, היה זה בסעודת מלווה דמלכה שנערכה בקביעות מדי מוצ"ש בבית מדרשו של מורו ורבו ש"ב כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל. רבי אברהם נוהג היה להשתתף בקביעות בסעודות המלווה דמלכה, ולמרות גילו המתקדם היה עומד לצד הרבי בהכנעה גדולה, ואף היה מחלק את ה'שיריים' לקהל החסידים.

משתתפי הסעודה הקבועים ידעו שמעת לעת נעדר ממנה רבי אברהם, וזאת משום שעליו לבקר בזמן זה בביתה של יולדת כדי לראות את התינוק לילה לפני הברית, כדרכו בקודש.

באחת הפעמים, הבחין הרבי זצ"ל בהיעדרו של רבי אברהם, ושאל לשלמו. השיבו לו שרבי אברהם נסע לבית יולדת, ועל כן נפקד מקומו בשוחה"ט. כעבור זמן קצר שב הרבי ושאל לשלמו פעם נוספת. הנוכחים התפלאו והשיבו שוב שרבי אברהם נסע בגלל ברית שצפויה להיות למחר, אך דעתו של הרבי לא נחה וביקש שייצרו עמו קשר טלפוני ויבדקו אם אכן הכל כשורה עמו. הדבר היה לפלא גדול, שכן כמו כולם גם הרבי ידע היטב שרבי אברהם נעדר לעיתים מה'טיש' בגלל עבודתו כמוהל, ומעולם לא עשה הרבי כזאת, לשאול עליו שוב ושוב ולבקש שייצרו עמו קשר טלפוני.

ואכן התברר כי באותה שעה נקלע רבי אברהם לסכנה, כשפורעים ערביים ארבו לכלי רכב של יהודי שיחלוף על פניהם, וכשעבר שם רבי אברהם עם רכבו, הם יידו לעברו אבנים כבדות משקל עד שניזוקה המכונית קשות, ואך בנסי נסים יצא רבי אברהם ללא כל פגע בגופו.

מעניין לציין, כי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, נמנע היה מלכנותו 'רבי אברהם שוורץ' כדרך שכינו אותו כולם, ובמקום זאת היה מכנה אותו 'רבי אברהם דער מוהל' (רבי אברהם המוהל).

עשרות שנים קודם לכן

מחלת הטיפוס ידועה היתה לאורך השנים במחלה קשה ואכזרית במיוחד. עשרות מיליוני בני אדם שילמו בחייהם לאחר שנדבקו במחלה זו, בדרך כלל היה זה באזורים בהם ניטשה מלחמה עזה, אך גם באזורים של עוני ומחסור, בהם התנהלו החיים עם בתנאים שאפשרו למגפות להתפשט ולקטול רבבות בני אדם.

אין זה פלא אם כן, שכשהתגלו תסמיני המחלה בגופו של האברך הצעיר ר' אברהם שוורץ, הרגישו בני משפחתו כי עננה כבדה מרחפת על ראשם, וכי מוטלת על כתפיהם משימה כבדת משקל: לקרוע שערי שמים ולעורר רחמים מרובים על האברך הצעיר שאך בקושי מלאו שנתיים מאז נישואיו, וכעת הולך מצבו הרפואי ומתדרדר עד שערי מוות רח"ל.

אמו של ר' אברהם, כך שמעתי ברבות השנים מפיו של יבלחט"א בנו בכורו הגה"ח ר' עמרם שוורץ שליט"א, נוהגת היתה להגיע מדי יום אל כ"ק מרן האדמו"ר מהר"א מבעלזא זצ"ל, כדי לבקש את ברכתו להחלמתו המהירה של בנה ר' אברהם, ואכן היה הרבי מברך אותו בכל לב, אך נמנע מלהתבטא בלשון הבטחה שבנה יחלים וישוב לאיתנו הראשון.

בראותם כי מצבו של בנם הולך ומחריף, וכי הרופאים כבר נואשו מחייו, החליטו לגייס למשימה את גיסם, כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, אשר היה מקורב מאוד לרבי מבעלזא, וכך, ההורים והרבי מלעלוב הגיעו יחדיו אל הרבי מבעלזא כדי לשחר את פניו ולחלץ מפיו ברכה שתהיה בלשון של הבטחה.

עוד לפני שדרכו על מפתן דלתו של הרבי מבעלזא, כבר אמר הרבי מלעלוב להוריו של ר' אברהם, כי ייתנו לרבי מבעלזא קוויטל עם סכום כסף כ'פדיון נפש', עבור בנם החולה. "אם יאות הרבי לקבל את הפדיון נפש, אות היא כי אכן צפוי בנכם להחלים ולחזור לאיתנו", הנחה אותם הרבי מלעלוב, "אבל אם חלילה לא יסכים לקחת את דמי הפדיון, דעו כי קשה הגזירה עד מאוד...".

"אבל", הוסיף הרבי מלעלוב, "גם אם יסרב לקחת את הדמים, אל תאמרו נואש, התחננו לפניו כדי שייכמרו רחמיו על בנכם, ואז בוודאי יוכל לפעול ישועה גדולה, למעלה מדרך הטבע".

ואכן, בבואם אל הקודש פנימה, הגיש רבי חיים יצחק שוורץ, אביו של ר' אברהם, חמש לירות א"י כפדיון נפש עבור בנו: "הרי כאן לפניכם חמש לירות", אמר לרבי מבעלזא, "ואי"ה כשיבריא בני וישוב לאיתנו, ייתן הוא עצמו לרבי 13 לירות נוספות, וישלים את כסף הפדיון לסך של ח"י לירות ארץ ישראליות".

היה זה סכום גדול מאוד באותם ימים, אך כאשר חייו של אברך צעיר תלויים על הכף, מוכנים הוריו לתת כל אשר להם כדי להציל את נפשו.

בתחילה סירב הרבי לקבל את כסף הפדיון, אך הוריו עוררו קול בכיה גדולה, ואף הרבי מלעלוב הצטרף אליהם והזכיר לפני הרבי מבעלזא כי בן יחיד הוא ר' אברהם להוריו, ואם חלילה יארע עמו אסון, יזיק הדבר מאוד גם להם.

ברכתו של הרבי מבעלזא

כמו שצפה הרבי מלעלוב קודם לכן, נכמרו רחמיו של הרבי מבעלזא על האברך הצעיר ופעל עבורו ישועה על טבעית, כשהוא מורה לאביו: "השלם את כסף הפדיון לח"י לירות כבר עתה, כי בנך יבריא וישוב לאתנו".

לא נחה דעתו של הרבי מבעלזא עד שהוציא מפיו בלשון הבטחה: "ער וועט זיך נאך שטופן ביי מיינע טישן" - (עתיד הוא להיחזק ב'טישים' שאערוך).

ואכן, אך יצוא יצא הדבר מפיו של הצדיק מבעלזא זיע"א, החל מצב בריאותו של ר' אברהם להשתפר, ולא ארכו הימים עד

לו הרבי שיפנה ללמוד את אומנות המילה, ויעסוק בהכנסתם של ילדי ישראל בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום.

ואכן, מיני אז ועד סוף ימיו היה רבי אברהם שורץ מוסר נפשו ואת כל אשר לו, כדי למול ילדי ישראל בכל פינה ובכל יישוב, מקצה העולם ועד קצהו, כשאת כל הבריתות הוא עורך במאור פנים, ואינו מוכן בשום אופן לקבל תמורה כספית או כל תמורה אחרת עבור מאמציו, ואפילו כשהציעו לו לשלם על הוצאות הדלק שעלתה לו הנסיעה, משך את ידיו מהמעטפות שניסו לשלשל לידו, ולא אבה לקבל כל תמורה, קטנה או גדולה.

שנדחק בשולחנותיו הטהורים של הרבי, ואף היה מכבד אותו לעתים קרובות לשורר בטיש "מנוחה ושמחה" או "מה ידידות".

קרבתו לרבי מבעלזא היתה מן הידועות והמפורסמות, וגם בשבת האחרונה לחייו של הרבי מבעלזא, הורה הרבי למשמשי שלא להעמיד בקבוקי יין על השולחן, נדבתם של החסידים, כאשר היה מנהגו מדי שבת בשבתו, ורק לרבי אברהם התיר להעמיד יין על השולחן.

לאחר שהבריא ר' אברהם ממחלתו, כאשר בא להתברך מפי הרבי מבעלזא ולהודות לו על ברכתו שהצילתו ממוות לחיים, הורה

פרשת השבוע

כמו תמיד, בדיוק כשיצאנו מדלת הבית לפני הנסיעה, נזכרנו ששכחנו משהו חשוב. אז שימו לב: רבי יהודה החסיד ז"ל כותב בצוואתו שהיציא מביתו ונזכר ששכח דבר מה, לא יחזור לביתו, אלא יעמוד לפני הבית ויבקש מה שהוא צריך מאלו שנשארו בבית

לא לצחצח נעליים, ולא לשכוח להצטייד במזומן • צרור סגולות ועניינים מרתקים ליציא לדרך

שהאנשים עדיין ישנים, ובעוד שנראים קצת כוכבי הבוקר, והוא סגולה ליציאה טובה לדרך.

צידה לדרך

לפעמים אנו רואים תמונות של אדמו"רים, היוצאים לדרך כל שהיא או העולים על מטוס או נמצאים בשדה התעופה, והם אוזנים בידיהם את נרתיק הטלית והתפילין. ואכן, זוהי הלכה פסוקה ב"משנה ברורה" (סימן ק"י) הכותב שנכון לכל ירא שמים שיקח עימו לדרך טלית ותפילין, אפילו אם נוסע למקום קרוב ובדעתו לשוב עוד היום, מחשש שמא יקרה מקרה, והוא יאלץ להישאר רחוק מהטלית והתפילין שלו, ועד שישאיל תפילין מאחרים יעבור לו זמן קריאת שמע ותפילה, ולפעמים קשר התפילין של האדם שממנו השאיל תפילין, אינם מתאימים למידת ראשו.

בספר "מליצי אש" כותב בשם המהר"ל מפראג שהמלאכים המלווים את האדם בדרכו לשמרו, נבראים ממצוות הציצית והתפילין, ולכן ראוי שנצא לדרך עם הטלית והתפילין.

בעולם הישיבות מכירים את הבחור חברמ'ן, שנוסע לקברי צדיקים בטרמפים, בלי שיש לו אגורה שחוקה בכיסו, בתקוה ש"אני כבר אסתדר"... אך לא, אותו בחור חברמ'ן לא למד כנראה את דברי התלמוד הירושלמי (יומא פ"ד ה"א), האומר שטוב לאדם לצאת לדרך עם ממון המספיק לו לצרכיו, ולכן כדאי מאד שלפני שאנו יוצאים לדרך, ניקח איתנו כסף מזומן, שיספיק לנו לכל הוצאות הדרך, כסף לתחבורה או לדלק, כסף לסנדוויץ', לשתיה ועוגה או כל דבר שנצטרך לעצמנו בדרך. רש"י בספר האורה כותב שראוי לקחת עימנו לדרך גם כלי כשר לנטילת ידים.

"השפתי חכמים" (דברים כ"א, י"ג) כותב שמנהג העולם

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א

האם צריך לצאת לדרך באור יום בימינו?

חכמינו ז"ל אמרו ש"לעולם יצא אדם בכי טוב", כשהכוונה שנצא לדרך באור יום, לאחר הנץ החמה. רש"י מסביר: כשהחמה זורחת, השודדים אינם מצויים, וכדי שלא יפול בבורות ובקעים שבעיר, וכדי שלא ינזק מהמזיקים וכדי שלא יעלילו עליו שהוא מרגל או גנב. והנה בימינו לכאורה אין מקום לטעמים אלו, שהרי ישנה תאורה בכל מקום, גם בלילה, ואין חשש שהאדם ייפגש עם שודדים בכבישים בינעירוניים סואנים ומאורים. גם אין חשש שמא ניפול לבורות בגלל פנסי הדרכים, גם אין לחשוש למזיקים בארץ ישראל (כמובא בגמרא בסוף פסחים) וגם אין חשש שיעלילו על האדם שבגלל שהוא נוסע בלילה, אזי הוא מרגל או גנב. ולכאורה, כך טענתי, יתכן שבימינו אין סיבה לחשוש לצאת לדרך בלילה, ואמר לי מו"ר הגר"ח קניבסקי שליט"א שיתכן והצדק איתי.

ואכן הגר"ב שטרן זצ"ל כותב שבנסיעה בספינה, אירון או רכבת, אין הבדל בין נסיעה ביום או בלילה, מפני שאין חשש של סכנה נוספת בלילה יותר מביום. המגן אברהם (סימן ק"י סק"י), הגר"ז מלאדי זצ"ל וערוך השולחן כתבו שמותר לאדם לצאת יחד עם אדם נוסף, מעירו בלילה, משום שהוא מכיר ומתמצא באזור ואין חשש שיפול לבורות, ומכיוון שמכירים אותו, גם אין חשש שיחשדו שהוא שודד או גנב, ואם ייצא עם אדם נוסף, אין לחשוש למזיקים, המזיקים רק אדם אחד ולא שני בני אדם.

התוספות בבבא קמא (ס"ב) כותבים שהיציא לדרך לדבר מצוה, יכול לצאת גם בלילה, אך אם באפשרותו לדחות את היציאה לבוקר, בודאי הדבר טוב. בספר "סגולת ישראל" מביא מספר "יסוד יוסף" שטוב מאד להשכים ולצאת לדרך בשעה

להתלבש בדרכים בבגדים בזויים, כדי שלא יתלכלכו הבגדים הנאים. ואולם תלמידי חכמים צריכים להקפיד שלא לצאת לדרך בלבוש בזוי ולא נאה, משום חילול ה' (אהלך באמיתך). ה"מדרש פנחס" (שכתב הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זצ"ל) כותב על פי סוד, שאדם גדול לא יסע לבדו, אלא יצרף איתו איש רך בשנים. ה"יסוד ושורש העבודה" כותב שאדם שיצא לדרך ולפתע נזכר ששכח דבר חשוב כמו הדרכון או כרטיס הנסיעה, הארנק או מסמכים נחוצים וכדומה, ושב הוא על עקביו וחזר לקחתו, באופן שלא הוצרך לחזור מרחק גדול, עליו לתת על כך שבח והודאה לה' יתברך ולומר כך: "יוצרי ובוראי, אני נותן לך הודיה על שהזכרתני על דבר שכחה זו מיד, ולא הצרכתני בטרחה יתירה לחזור על דבר זה באמצע הדרך".

סוד נורא: לא לצחצח נעליים

לפי צוואת רבנו יהודה החסיד, לא ימשח אדם את מנעליו ביום שבדעתו לצאת לדרך.

ה"מקור חסד" הסביר את טעם הדבר, בכך שאי משיחת הנעליים תביא את האדם לתשובה, להתקין את עצמו לדרך טרם בוא יום הפרידה, וכל ימיו יהיו בתשובה. בספר "סגולות ישראל" ניסה לבאר וכתב שיתכן שהטעם הוא מפני קנאת המזיקים והשדים, שכשהאדם נמצא בביתו - קנאתם אינה כה מסוכנת, אך הדרכים הן חזקת סכנה וחוששים יותר שיזיקו, ומכיוון שעיקר אחיזתם של המזיקים הם בנעליים.

ה"שבעים תמרים" כותב ששמע ממגידי אמת, בשם קדושי עליון, שישנה בצוואה זו של רבי יהודה החסיד ז"ל סוד נורא, והאדמו"ר הגרש"ז זצ"ל בעל ה'תניא' אמר שאם נבאר את טעם הדבר, נצטרך לחבר על כך חיבור גדול, כמו גודלו של ספר השל"ה... וסיים ה"שבעת תמרים" וכתב: "ואתה תחזה איך דברי הצוואה הזאת עומדים ברומם של עולם, ואשר לפי מיעוט ידיעתנו נראים מתמיהים, על כך יזהר האדם בזה".

ה"דרכי תשובה" כותב בשם ה"מילי דחסידותא", שאם האדם משח בכל זאת את נעליו, הוא אינו צריך למנוע את עצמו מלצאת לדרך אם אין לו נעליים אחרות, וכמו כן כתב ה"מילי דחסידותא" שעיקר קפידתו של רבי יהודה החסיד היא דוקא שלא למשוך את הנעליים ביציאה מביתו, אך כשהוא נמצא כבר באמצע הדרך, ובפרט ביו לאחר היציאה מביתו, ניתן להקל יותר בדבר. והנה עוד "קולא" חשובה, הנוגעת לימינו אנו: הגה"ק מבוטשטאט ז"ע כותב בספרו "מילי דחסידותא" שיתכן שיש להקל יותר בדבר כשנוסע לדרכו בכלי תחבורה ואינו הולך ברגליו, שאז יתכן וניתן למשוך את המנעלים ביום היציאה לדרך. ה"שולחן חי" כותב שאין חשש לנקות את הנעליים מאבק וטיט, והוא מסתפק האם מותר לצחצח נעליים בלי למשוך אותן, ולמעשה צריך עיון.

לא להיפרד בבכיות

דברים שבכל יום, כאשר אחד מקורבינו יוצא לדרך רחוקה, או

כשהבן נוסע לשיבה ולפנימיה ולא נראה אותו מספר שבועות, שהאמא פורצת לה בבכי סוער, ונפרדת מבנה בבכיות של התרגשות וגעגועים. ועלינו לדעת שבאזהרות רבי יהודה החסיד וגם בספרי המקובלים כתוב שצריך להיזהר שלא להיפרד מחברו מתוך בכי, כי היא סכנה גדולה (!). ואם אי אפשר לעצור את הבכי, שיבכה קודם שעת הפרידה. ה"כף החיים" (סימן קי) כותב שמצאנו שדוד ויונתן בכו איש על כתפי חברו בשעה שנפרדו לדרכם, והסוף המר היה שיהונתן נהרג במלחמת פלשתים, והם לא ראו שוב אחד את השני.

ישנם שכתבו (שולחן חי, ובספר שמירת הנפש) שאסור לנשק את קרוביו בשעה שנפרד מהם לדרכם. רבי יהודה החסיד כותב שישנם תאריכים בחודש שטוב לעבור בהם דירה וטוב לצאת בהם לדרך, ורשימת הימים נמצאת בספרים רבים, והוא כותב שהימים א' בחודש וכ"ה בחודש אינם טובים ליציאה לדרך, וישנם מספר גרסאות בעניין. ואולם מו"ר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א אמר לי שבימינו אין צורך להקפיד על כך.

לא לחזור הביתה לפני הנסיעה

כמו תמיד, בדיוק כשיצאנו מדלת הבית לפני הנסיעה, נזכרנו ששכחנו משהו חשוב. אז שימו לב: רבי יהודה החסיד ז"ל כותב בצוואתו שהיוצא מביתו ונזכר ששכח דבר מה, לא יחזור לביתו, אלא יעמוד לפני הבית ויבקש מה שהוא צריך מאלו שנשארו בבית.

וכתב ה"כף חיים" שצריך להקפיד בדבר דוקא ביציאה למקום רחוק, כמו לעיר אחרת, אך כשהולך למקום קרוב, אין חשש לשוב על עקבותיו ולקחת דברים שנשכחו. וכתבו הספרים (שולחן חי ועוד) שאם התחרט והחליט שלא לצאת כעת לדרך, או שהתעכב מספר שעות, אין חשש לשוב הביתה ולקחת את הדברים החסרים. וישנם המקלים לשוב הביתה ולקחת דברי מצוה ששכחנו (כמו למשל את הטלית והתפילין, את ארבעת המינים או את החנוכיה), וישנם שהסתפקו האם צריך להקפיד בדבר רק כשהולכים ברגל או גם כשנוסעים בכלי תחבורה.

סגולות ליציאה לדרך - לנשק את הרבנים

ב"באר היטב" (או"ח רצ"ט) כותב שהרוצה לצאת לדרך באחד מימי השבוע, יאמר שבמוצאי שבת שלפני הנסיעה פרשת וישלח, מתחילת הפרשה ועד לאחר הפסוק "ויצב שם מזבח...אלוקי ישראל", ואחריו יאמר "שיר למעלות אשא עיני", וטוב לאומרו קודם סעודת מלוה מלכה, (עיין בשו"ת בצל החכמה ח"ד סימן מ"ד).

רבי נחמן מברסלב זצ"ל כותב ב"ספר המידות", ש"מי שמשמח את עצמו בשמחת חתן וכלה כשיוצאים מן החופה, אינו ניזוק בדרך". ה"באר היטב" וה"קיצור שלחן ערוך" כתבו שלפני היציאה לדרך, ייגש לגדולי התורה שבעיר ויבקש את ברכתם שיצליח בדרכו, וה"שדי חמד" כתב שנהגו לנשק את ידי הגדולים בשעת

סגולות למפליג בים- לאכול בצל ולקחת דג

רבים מקוראינו אינם מתכוונים, ככל הנראה, להפליג בספינה אל הא-ים שם בקרוב. אך אם בכל זאת אתם מתכוונים להפליג באוניה, דעו כי הרב החיד"א זצ"ל כותב שישנה סגולה גדולה להפליג בספינה יחד עם ארבעת המינים או עם חתיכה מהמצה שמורה, שנשמרה משעת קצירה. החיד"א מעיד על עצמו שהוא עצמו נהג כך "וראה פלאות בזה, כשקם הים מזעפו". בספר "זר זהב" כותב שמי שמפחד שאוויר הים יזיקנו, שיאכל בצל שלם ללא מלח לפני שיעלה לאוניה, ורבי נחמן מברסלב (בספר המידות) כותב שהנוסע בים ייקח איתו סיד וייצל (וכפי שנאמר בתהילים "יהמו יחמרו מימיו" - מלשון חומר וסיד). עוד כותב רבי נחמן, שהעובר דרך הים יקח איתו ציפור או דג חי, "והיא סגולה לעבור את הים בשלום". (ובמראי מקומות שם ציינו לפסוק בתהילים: "ציפור שמים ודגי הים - עובר אורחות ימים"...). ה"חיים לראש" כותב שסגולה להשקיט את הים מזעפו, להשליך לארבע רוחות הספינה "כזית" ממצת אפיקומן.

להקפיד שילוו לדרך

הגמרא בסוטה (מוב, אומרת ש"כל שאינו מלווה ומתלווה - כאילו שופך דמים", ולכן כתבו הברכי יוסף והשערי תשובה (סימן ק"י) שהיוצא לדרך ישתדל שילוו אותו לדרכו. וזאת מדוע? ביאר המהר"ל מפראג (בס' נתיבות עולם) שהאדם נברא בצלם אלוקים, וכשיש לו צלם אלוקים, יראים ממנו כל המזיקים ואינם מושלים בו. ולכן, כאשר האנשים מלווים אותו בדרכו, ונותנים הם כבוד לצלם האלוקים שבו, נזהרים ממנו המזיקים. והשל"ה הקדוש (חולין קי"ז) מסביר שהאומה היהודית מחוברת כאחד, וכאשר אלו שנשארו בעיר מלווים את היוצא, מעוררים הם את החיבור הרוחני שביניהם וגורמים ליוצא מהם להמשיך ולהתדבק איתם, ועל ידי כך גורמים הם שלא יסתכן בדרכים. ה"נועם אלימלך" (פרשת בשלח) כותב שישנה מעלה גדולה לכך שהצדיק מלווה אותו בדרכו, כי על ידי כך גורם הוא לקשר וחיבור ביניהם, וזכות הצדיק העוסק בתורה עומדת לשמור על היוצא לדרך. כתבו הספרים הקדושים, שהנוסע לא יאמר לאלו שליוו אותו שישובו לביתם, (שמירת הנפש, דרכי צדק, מעבר יבוק). ושתהיה נסיעה טובה ובטוחה לכולם...

היציאה לדרך. רבי נחמן מברסלב כותב שבשעת הליכה בדרך יש להקפיד על טבילה במקוה, כי מקוה מסוגלת להציל מרוצחים. חז"ל הקדושים (בילקוט תהילים, בזוהר הקדוש ובתוספתא) אמרו לנו שהרוצה לצאת לדרך ויודע כי ישנו צדיק העומד לצאת גם הוא לאותה הדרך, ישתדל לנסוע איתו ולהתלוות אליו בדרכו, גם אם על ידי כך יצטרך להקדים את זמן יציאתו או לאחרו בשלושה ימים. הזוהר הקדוש כותב שהקב"ה שומר, משגיח ומגן על הצדיקים בדרכם ולכן כדאי להתלוות אליהם, כסגולה לשמירה.

ה"קב הישר" כותב שסגולה לומר את פרשת העקידה קודם היציאה לדרך. בספר "סגולת ישראל" כותב שלפני היציאה לדרך יאמר 11 פעמים ליד המזוזה בכוונה גדולה את הפסוק: "עשה עימי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני", ועל ידי כך יידע נאמנה שלא יוזק בשום אופן ויחזור לביתו לשלום. המהרי"ל והדרכי משה (יו"ד סימן רפ"ה) כותבים שבכל פעם שיוצאים מפתח ביתו, יניח ידו על המזוזה ויאמר "בשמך טל אטלה, ה' שומרי ה' צילי על יד ימיני, ה' ישמור צאתי ובואי מעתה ועד עולם".

חז"ל במכילתא הציעו לנו שלפני שנצא לדרך, נשתדל להרבות בקיום מצוות, כדי שההצטיידות במצוות תסייע לנו בדרך. חתנו של ה"מגן אברהם", בעל "חוקי חיים", כותב שסגולה ליוצא לדרך שייתן לו חברו מטבע בשליחות שיתננו לצדקה במקום שהולך לשם ויהיה שליח מצווה, ושלוחי מצווה אינם ניזוקים. בספר "סגולת ישראל" מובא מספר "עובר אורח" שישנה סגולה לצאת לדרך עם ההושענא של ההושענות של "הושענא רבא", או שלפחות יידע בבירור באיזה מקום נמצאת "ההושענא" שלו, ובשעת הסכנה יאמר: "אני והוא הושיעה נא". בספר "רפואה וחיים" כותב שכשם שכשנכנסים לכלי התחבורה רגל אחת על הארץ והרגל השניה כבר בתוך הרכב, שיאמר פסוק המתחיל והמסתיים באות ששמו מתחיל ומסתיים בו, כפי שאומרים בסיום תפילת שמונה עשרה, וב"ספר זכירה" כתב שהיוצא מן העיר יקבל על עצמו לומר "נשמת" כשיגיע למחוז חפצו, ואכן כשיגיע לשם לא ישכח לומר "נשמת".

הגאון החיד"א כותב שבכל יום כשהוא בדרך - יאמר מעט מזמורי תהילים בכוונה ובהכנעה, "וטוב לו"...

להתחיל את היום ברגל ימין

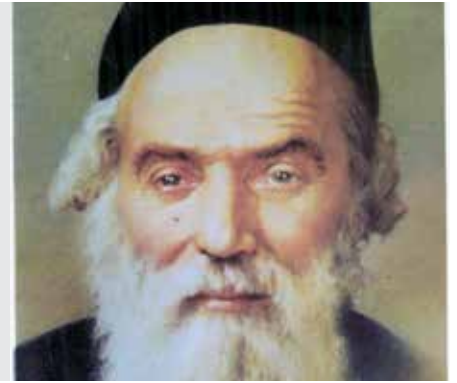
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

השיב לו החפץ חיים: "הנייר הזה אכן לא שווה יותר מפרוטה, אבל אם אקח אותו, מהחטא הזה יכול להיברא מלאך משחית שבכוחו לשרוף את כל ורשה..."

עובדות מגדולי ישראל על הזהירות בכשרות הממון

מוחלים לי, תמחלו לכל המשתתפים".
פעם יהודי נכנס לחפץ חיים זצ"ל ובקש ממנו המלצה. החפץ חיים הסכים לתת לו, אבל כדי לכתוב צריך נייר, ולא היה לו בבית המדרש נייר. על השולחן היה מונח דף, לקח היהודי והביא לחפץ חיים. החפץ חיים שאל: "של מי זה?" ענה האיש: "לא יודע, נראה שהנייר הפקר". קם החפץ חיים והחל מתעניין אצל הראשון שישב שם - האם זה שלך... וכך הלך מאחד לשני.

האיש איבד כבר את סבלנותו ואמר: "מה זה בסך הכל, שווה פרוטה, האם צריך לעשות מזה עסק?"

השיב לו החפץ חיים: "הנייר הזה אכן לא שווה יותר מפרוטה, אבל אם אקח אותו אהיה גזלן, אעבור על לא תגזול, ומהחטא הזה יכול להיברא מלאך משחית שבכוחו לשרוף את כל ורשה".

מסופר על ה'אמרי חיים' מוויזניץ שפעם מסר שיחה לבחורי ישיבת ויזניץ בענייני קידוש ה' שמוטל על כל בחור ישיבה לעשות כשיוצא לרחובה של עיר, ובאמצע השיחה פרץ בבכי של התרגשות ואמר: "אני בוכה מרוב שמחה, כי שמעתי שמישהו מאיתנו זכה לקדש שם שמים. היה זה אחד הבחורים שעשה קנייה בבית מרקחת בתל אביב והוא קיבל עודף יותר ממה שמגיע לו, והוא חזר לבית המרקחת להחזיר את העודף לאחר כשעה ארוכה. הרוקח התפעל מאוד מהחינוך שקיבל הבחור ושאל אותו היכן הוא לומד, והבחור אמר שלומד בוויזניץ והרוקח פרסם את המעשה בעיתונות והדבר גרם לקידוש ה' גדול.

סיפורים רבים התפרסמו על הרבי ה'אמרי חיים' מוויזניץ כמה היה זהיר בממונו שיהיה בתכלית הכשרות, וכשהיה מקבל שירות מאיזה אדם לא היה נרגע עד שהלה היה מקבל את שכרו המלא והמושלם. פעם ניגש אליו עני וביקש כסף לצדקה ולא היתה עליו פרוטה, רצה הרבי לזכות במצוות צדקה וביקש מאחד מהסובבים אותו שילוהו לו סכום קטן של כסף, והלה עשה כך והרבי ביקש בתחנונים שיזכיר לו למחרת שהלווה לו. המלווה כמובן לא חלם להזכיר, היתה זו בשבילו זכות גדולה על שזכה לשמח את הרבי, אך למחרת הרבי הגיע לאותו בימ"ד כשהוא עובר אחד אחד ומחפש מי הוא זה שהלווה לו את הכסף, וכשהתברר לו מי זה, אמר לו: מה אתה רוצה, שאשוב מהעולם העליון בשביל כזה סכום...

מסופר על החפץ חיים שלאחר נישואיו היתה לו מכולת קטנה, ופעם אחת הגיעה אליו גויה אחת וקנתה ממנו דג מלוח, שילמה

כולם יודעים שאסור לגנוב, ויודעים שזאת עבירה חמורה, אבל לא הכל יודעים מה היא גזלה ועד היכן מגעת. יש שחושב, שאם הוא לא מטפס על סולם באמצע הלילה ומנסה להיכנס לביתו של יהודי אינו נחשב גנב. ועד שהוא לא מחטט בכיס של השני וסוחב ממנו את השעון אינו נקרא גנב.

הגמרא אומרת: "שואל שלא מדעת גזלן הוי". גזלן?! מה הוא עשה בסך הכל? השתמש בחפץ של השני ללא רשות. אבל כן, הוא גזלן! עוד נאמר: "לוה רשע ולא ישלם". ראובן שואל את שמעון: "האם יש לך להלוות לי כמה שקלים?" והלה עונה שכן ומלווה לו. לקח ממנו ושכח. לא בכוונה. חז"ל מכנים אותו "רשע". יום הכפורים לא מכפר, לא תשובה, לא מיתה. יש לו צורך לבוא שוב בגלגול ולהחזיר את השקלים שגזל.

גזל, גנבה - שייכים בכל חלקי החיים. נביא להלן סיפורים כמה נזהרו גדו"י בכשרות הממון (חלק מהסיפורים הם מ'אוצר הסיפורים למחנכים').

מסופר על הסטייפלה, שלביתו הגיע תלמיד חכם לבקש ברכה. בצאתו שכח קופסת גפרורים. הסטייפלה רץ אחריו כדי לקרוא לו, אך לא הצליח להשיגו, אבל זכר את מראה פניו. קופסת הגפרורים היתה מונחת בחדר במשך תקופה ארוכה. והנה הגיע היום ואותו אדם בפתח. מי שלא ראה את שמחתו העצומה של הסטייפלה בעת שהתרומם ממקום מושבו כדי להשיב את קופסת הגפרורים לבעליה, לא ראה שמחה של מצווה...

מסופר על רבי מרדכי פורגמנסקי שבמשך הזמן שהיה בגטו קובנה לא ישב על כיסא. בגלל שכאשר צופפו את כל היהודים בגטו הצר הביאו רבים כיסאות מביתם. ולפעמים החליפו דירות או נלקחו להשמדה והכיסאות נשארו מיותמים, ומי יודע האם הבעלים או היורשים מרשים.

רבי אליהו לופיאן הלך פעם לקידוש של בר מצוה אחרי התפילה, ונשאר שם עד סוף הקידוש. לא הבינו מה הוא יושב שם כ"כ הרבה זמן. לבסוף כשכולם הלכו, ביקש שאמו של ילד הבר מצוה תבוא, שרוצה לברכה. אמר לה: "אני צריך לבקש מכם מחילה, כי בשעה שעשיתי קידוש ידי רעדה, ונשפך היין על המפה, ובהזדמנות זו אני מבקש מחילה בשם כל האורחים, הרי המפה הייתה נקיה ומסודרת כשבאנו לקידוש, ואח"כ כל אחד לקח המאכלים וטינף את המפה ללא צורך, שהרי לא היו צריכים אלא לקחת המאכל ולא ללכלך המפה, ובהזדמנות זו שאתם

פרוטוטיו, קנה דג מלוח וחילק לכל השכונה, וזה למרות שהיא היתה גויה, כיוון שלא רצה להשתמש בכסף לא כשר.

(הרה"ג ר' שלמה קולדצקי שליט"א, הובא בגיליון דרישה וחקירה)

הלכה ושכחה לקחת את הדג. החפץ חיים, לא ידע מי היא. הוא מיד רדף אחריה ובירר להיכן הלכה, ולבסוף התברר שהלכה לשכונה אחרת ששם גרה, אך הוא לא ידע מי היא. אז הוא לקח את שארית

על דא ועל הא

אחד השכנים מהבניינים הסמוכים לבית מרן זצוק"ל, ראהו פעם לפנות בוקר, כשעה לפני תפילת שחרית, הולך לבדו ברחוב. ניגש אליו ושאלו: "מה עושה כאן הרב בשעה כה מוקדמת?"

yaakov Naumi/Flash90

הנהגות ממרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצ"ל בענין כבוד בית הכנסת ובית המדרש וצורת התפילה, מתוך ההספדים שנאמרו לזכרו ולוקטו בספר 'זימת עבד ה' העומד לצאת לאור בעוד ימים ספורים

מזדרזים, זה לא נכון, כשקוראים לעלות לתורה צריך לרוץ מיד. סיפר לי הרב אליהו שלזינגר רבה של גילה, שבילדותו היה מתפלל עם אביו בביהכ"נ 'הליגמן' ב"ב: "כשהייתי ילד של כבוד התורה, איך שאבא היה רץ לעלות לתורה, וכך הוא הנהיג בביהמ"ד שלו.

להגיע לבית הכנסת מוקדם

סיפר נכדו הרה"ג רבי יעקב ישראל קרליץ שליט"א: הוא תמיד הקפיד בכל תפילה לבוא לבית הכנסת כמה דקות קודם, לפחות עשר דקות, רבע שעה ולפעמים אפילו יותר, כדי להתכונן לתפילה. הוא היה יושב במקום שלו ומתכונן לתפילה, בינתיים הוא היה מוציא מהארון שלידו כרך מהטור והיה לומד עד שמגיע הזמן של התפילה. לפעמים כשכבר היה יותר סמוך לתפילה הוא לא היה מוציא ספר מהארון, הייתי שואל אותו להביא איזה ספר בינתיים, הוא היה מצביע לי על הסידור ואומר לי: אני מתכונן לתפילה. לפעמים הוא היה לומד בהלכות שכתובות בסידור, אבל רוב הפעמים היו רואים אותו מרוכז ומתכונן לתפילה.

וכמובן שהתפילה היתה בהתאם. הקריאת שמע שלו, כמו שכולם מספרים, זה היה ממש מעמד של קבלת עול מלכות שמים. אני זוכר פעם אחת שהוא התעכב לפני שיצא מהבית, זה היה כבר עשר דקות לפני מעריב. הוא עמד לצאת מהבית וראה את השעה, אז הוא אמר "כבר אחרנו". שאלתי אותו: הרי הדרך לוקחת לכל היותר עשר דקות, אז אנחנו נספיק. הוא אמר לי: "צריך לבוא לתפילה לכל הפחות כמה דקות קודם, בסוף היה שם אחד מבני הבית שהציע להסיע אותנו ברכב וזה יקצר את הזמן, והוא יוכל לבוא כמה דקות קודם. וכך הווה.

והוסיף לנו (לגיליונו) נכדו הגאון רבי נחום מאיר אוסטרן שליט"א, ששמע פעם מאחד השכנים מהבניינים הסמוכים לבית מרן זצוק"ל, שפעם אחת ראה את מרן בעוד ליל כשעה לפני תפילת שחרית הולך לבדו ברחוב, ניגש אליו ושאלו מה עושה הרב בכזאת שעה מוקדמת? ענה לו מרן, שהוא התעורר, ומפחד

כיצד מחנכים ילדים ב'כבוד בית הכנסת'

סיפר בנו של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א, רב ביהכ"נ 'הליגמן' ב"ב: "כשהייתי ילד שוחחתי עם חבריי בזמן התפילה, אחרי התפילה אמר לי רבינו: "אל תבוא לבית הכנסת במשך חודש, אתה עדיין מדי קטן ולא יודע להתנהג כראוי". כך חניך רבינו באופן חיובי בלי לפגוע, וגם לתת את האתגר לרצות להיות גדול.

כיצד צריך לקבוע זמני תפילות בבית הכנסת

סיפר מו"ר חתנא דבי נשיאה הגרמ"מ לובין שליט"א: ידוע שיש מחלוקת איך להכריע במחלוקת הגר"א והמג"א לגבי סוף זמן קריאת שמע, בספר חזו"א מצדד כהגר"א ולא הכריע, אמנם יש שמועות שגם למעשה הקל בזה, שנתן שבחורים ימשיכו לישון עד זמן הגר"א.

מו"ח זצ"ל מאד חרה לו דבר זה, לא יתכן שתהיה הנהגה של בן תורה לכתחילה כסוף זמן ק"ש של הגר"א - אף אם כך הדין. ואצלו בבית הכנסת לא נתן שיהיה מנין בזמן ק"ש הגר"א, כי היה ברור לו שהנהגה של בן תורה לא יתכן שתהיה באופן שלפי המג"א עובר בדאורייתא בכל יום. ובפרט שזה קובע את כל צורת הנהגת היום של האדם שצריכה להתחיל עם מה שכתב ברמ"א 'שיתיה ה' לנגדי תמיד', ואילו ללכת לישון מתוך ידיעה שהולך לקום בזמן ק"ש המאוחר, זה מטביע חותם לא ראוי על האדם. האמת נשארה אמת, הוא לא התפעל מהטענה שהחזו"א עשה מעשה אחרת [ואדרבה: אתה רוצה להיות כמו החזו"א?! תקום להתפלל כוותיקין כמו שהחזו"א היה קם!].

עליה לתורה

סיפר בנו הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א: הנהגה שלו שאני זוכר מאז שהייתי ילד, וכך היה תמיד - כשהיו קוראים לו לעלות לתורה הוא היה רץ לבימה, כיון שכתוב שצריך לרוץ וזה כבוד התורה. יש כאלה שכשקוראים להם 'יעמוד' הם לא

מקפיד על כבוד התפילה, והנהיג שהש"ץ יגש ל'עמוד' כבר החל מפסוקי דזמרה ולא רק בישתבח.

(גיליון קדושת בתי מקדש מעט)

לחזור לישן שמא לא יקום בזמן לתפילת שחרית ולכן החליט לילך לביהכ"נ מוקדם. והוסיף לנו נכדו, שמרן זצוק"ל היה מאוד

יהלומים מגדולי ישראל

טרם צאתה, אמרה האשה לסבא: "בדרך כלל כשאני באה לשאול על עוף, הרב פוסק לי מיד. כעת חיכיתי שעתיים לתשובה. אולי הרב התאמץ לחפש היתר דחוק בחושבו שאני אשה ענייה?"

מדוע שלח רבה של שכונת 'ההר הירוק' בקובנה את נכדו לסעוד בשבת אצל משפחה אחרת?

הסבא השיב לה מיד: "חס ושלום, העוף כשר בתכלית הכשרות. הייתה זו שאלה קשה, ומצאתי בפוסקים שהעוף כשר בתכלית. לו יכולתי, הייתי בא בשבת כדי לאכול מן העוף, אך מכיון שאיני יכול ללכת, אשלח את נכדי אהובי, יוסף אהרן, לסעודת שבת אצלכם". האשה הלכה לביתה בשמחה, ואחי סעד את סעודת השבת אצל אותה אשה, ואף אכל מן הבשר שסבא פסק עליו שהוא כשר לחלוטין. אחי סיפר, שכשהגיע לבית האשה, שררה שמחה רבה בבית והם כיבדוהו עד מאוד. ראשית, נכדו של הרב הגאון בא לסעוד אצלם את סעודת השבת. שנית, שהנה הם לא נכשלו באכילת דבר שאינו כשר לחלוטין.

(גיליון יאיר נזרו)

מספר רבי יצחק אלחנן גיברלטר זצ"ל בזכרונותיו: סיפר לי אחי הבכור, שפעם הגיעה אשה משכונת 'ההר הירוק' בקובנה לשאול את סבא זצ"ל, הגאון רבי משה ליב כגן זצ"ל, המרא דאתרא, על כשרותו של עוף. סבא זצ"ל עיכב אותה במשך כשעתיים, עד שפסק לה כי העוף כשר לחלוטין.

טרם צאתה, אמרה לסבא: "רבינו, בדרך כלל כשאני באה אל כבודו לשאול שאלה, הרב פוסק לי מיד. כעת חיכיתי שעתיים לתשובה. אולי הרב חיפש מקום להתיר את העוף, בחושבו שאני אשה ענייה, ואם יאסור את העוף, אזי לא יהיה לי מה לאכול. אמנם אני ענייה, אך אין זה נורא כלל אם בשבת אחת לא אוכל בשר. אינני רוצה לאכול בשר שהותר בדוחק, שנמצא לו היתר בדיעבד".

השו"ת היומי

קניתי בטעות ירקות "יבול נכרי", האם מותר לי להחזירם לחנות כדין 'מקח טעות'?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שנת השמיטה יש בה מצוות מיוחדות שאינן נוהגות בכל שנה ואשרינו שאנו זוכים לקיימם.

חשוב לבדוק ולעקוב אחר הפרסומים של ועדי הכשרות בסוגי הירקות איזה משנת שיטת או מחו"ל ואיזה יבול נכרי שניתן לרכוש אותו ע"י חתימה על שטר שליחות שמופץ ע"י ועדי הכשרות בכל מקום, ויש להקדים לדבר מצוה ולחתום על שטר שליחות על מנת שלא להכשל באיסור סחורה.

גם מי שלא חתם על שליחות מותר לו לקנות באופן אקראי כדין אורחים שקונים ברשות כלל הלקוחות שחתמו על שליחות ועבורם הזמינו את הירקות, אך כמובן שאסור לקנות באופן קבוע ללא שליחות ע"פ דעת החזו"א שנוהג קדושת שביעית ביבול נכרי.

שאלה: שלחתי את בתי לקנות ירקות מהצרכנייה השכונתית וכשבאה עם הירקות אני מגלה שהעגבניות הם "יבול נכרי" הקדוש בקדושת שביעית, וכיון שלא חתמנו שליחות בחנות זו יש איסור סחורה כדין פירות שביעית. האם מותר להחזיר את הירקות לחנות כדין מקח טעות, או שמא ההחזרה היא מכירה בחזרה לחנות ושוב יש בזה איסור סחורה בפירות שביעית?

והאם יש הבדל כששלחתי את בתי והשליח קנה מה שלא רציתי, או שאני בעצמי קניתי ורק לאחר הקנייה התגלה שזה יבול קדוש בקדושת שביעית?

תשובה: לפני שנדון בשאלה שהיא שאלת רבים חשוב להקדים הקדמות נחוצות לכל בית בישראל בתקופה זו:

ברוב בתי המסחר יש תקנון שניתן להחזיר מוצרים באותו יום אף בלי טענת מקח טעות, לכן אם רוצה יוכל להחזיר ואין בזה חשש סחורה בשביעית.

לגוף השאלה האם זה מקח טעות והאם יש חילוק בין שליח שניתן לומר שלא כוונתי לשלוח אותו נגד רצוני, ובין אדם בעצמו שקנה, יש בזה הרבה פרטי דינים בחושן משפט, אך בפועל כיום

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

בתום אסיפה במוסד חינוכי הוחלט להרחיק את אחד התלמידים: האם מותר לאחד המשתתפים לספר אחר כך שדעתו היתה מהמיעוט שסברו שיש להשאירו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'הפץ חיים'

(הרוב).

מהדברים עולה כי לאותו אדם שלגביו התקבלה ההחלטה, דהיינו לתלמיד או להוריו, אסור בכל גווני (משום שלגביהם מדובר ברכילות, שאין בזה היתר של 'באפי תלתא'), ואילו לספר לאדם אחר מותר לכאורה רק באופנים הבאים: א. אם לא משמע מדבריו שעדיין הוא סבור כך אף לאחר הכרעת הרוב. ב. בתנאי שאינו מתכוון ללגלות ולפרסם את הדבר ואינו אומר זאת אלא בדרך אקראי. ג. בתנאי שלא הוחלט באסיפה לשמור את פרטיה (בסוד. ד). אם מדובר באסיפת רבנים או דינים יראי אלקים, גם באופנים אלו אסור. ובנוסף, לדעת היד הקטנה גם באופן זה אסור. ולמעשה, כתב ה'חפץ חיים': "ואחרי כל הדברים והאמת האלה שביארנו, ראה אחי כמה יש להתרחק מקולא זו שכמעט אין לה מקום במציאות, ובפרט שאף אם יצטרפו כל הפרטים גם כן צריך עיון אם הלכה כדעה זו, אחרי שלדעת הרבה פוסקים אין שום מקור לקולא זו מהש"ס, לכן השומר נפשו ירחק מזה".

הסעיף הנלמד היום (כלל ב, יא), עוסק בשאלה האם מותר לספר מה שהתרחש באסיפת ז' טובי העיר בעת שדנו על עניין מסויים, מי סבר כך ומי כך וכדומה. הדברים נוגעים מאוד גם למציאות דורנו, ולא דווקא לשיבת עירייה או מועצה, אלא לכל אסיפה רגילה של מנהלי מוסד ציבורי, הנדרשים לקבל החלטות שונות, והשאלה היא האם מותר לאחד הנאספים לספר אחר כך - אני סברתי כך, אולם מה אעשה והרוב הכריעו נגדי, וכדומה. השאלה הזאת נוגעת לדין של 'באפי תלתא', כיוון שדעת הרוב נאמרה בפני שלושה, וממילא לכאורה היה מקום להתיר.

נכתוב בקצרה את סיכום הדברים כפי שהביאו בביאורים ומוספים מהדורת 'דרשו' (משו"ת לחפץ בחיים ח"א סי' כ), לגבי נידון של אסיפת מורים, בה הוחלט בדעת הרוב שלא לקבל תלמיד מסוים - האם מותר לאחד מאנשי הצוות שהשתתפו באסיפה, שדעתו היתה שיש לקבל את התלמיד, לספר שהוא היה בדעת המיעוט (ואפילו אינו אומר את שמותיהם של אלו שהיו בדעת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

הציע לשכנו בשיעור ללמוד יחדיו בגמרתו מסכת ראש השנה, ונושע!

ראש השנה דף ב

ארבעה ראשי שנים הם

ולכן תשתדל לזכור להביא את הגמרא שלך. שמעון מתעניין על הסיבה שתגרום להיעדרו, וראובן מספר לו, בצער-מה, על הבעיה שהתעוררה באשר ללימודי בתו.

יש לי בת מצוינת, מוכתרת במידותיה ויראת-חטא, וברצוני לרשום אותה לסמינר המיועד לאברכים בני התורה בשיקאגו. ברם, כיון שיודעני מראש שהנהלת הסמינר עלולה לטרפד את הרישום של בתי, כיון שאינני אברך-כולל אלא עובד לפרנסתי, אני רוצה להגיע מחר שאז מתקיים הרישום, בשעות המוקדמות, ולהציג בפני המנהל את כל המסמכים המעידים על כך שהנני אוהב-תורה, והחינוך הניתן במשפחתי הוא על פי ערכי-התורה האמיתיים, וגם כל ילדיי לומדים בישיבות מובחרות בארץ ישראל. הדבר הזה חשוב לי ביותר, ולכן אולי איאלץ להיעדר מן השיעור, למרות שגם אתה יודע שמעולם אינני מחסיר ולו שיעור אחד. הנני מקווה מאוד שלאחר שאציג את המסמכים הדרושים, יקבל המנהל את בתי לסמינר של בני התורה.

שמעון שומע את כל הדברים, ופונה אל ראובן ואומר לו: ברצוני לבשר לך שבתך כבר התקבלה לסמינר... ראובן פותח זוג עיניים תמהות, ושמעון חוזר ואומר לו שבתו כבר 'בפנים'...לאחר שניות ארוכות של פליאה ותמיהה, פונה שמעון לחבירו ומגלה לו: אני הוא המנהל של הסמינר... כדי לקבל את בתך, אינני זקוק כבר לשום מסמכים וראיות. אני רואה בעיניי את אהבת התורה שלך ואת מידותיך המצוינות, ויודע שבתך ראויה ללמוד בסמינר שלנו, ולכן קיבלתי אותה כבר...וכי זו לא השגחה פרטית מופלאה שבמופלאות?

(לחנך בשמחה)

סיפור עם השגחה פרטית מופלאה הגיע לאוזנינו היישר משיקאגו שבארה"ב, שבאחד מבתי כנסיותיה מתקיים שיעור בדף היומי בו משתתף קהל גדול במיוחד המונה כמאה איש. השיעור מתקיים בשעה ארבע לפנות בוקר, ואחרי תפילת שחרית כוונתיקין רצים הכל לעבודתם. רבים מהמשתתפים אינם מתעכבים כלל אחרי השיעור והתפילה, ופונים מיד לעסקיהם, ולכן הם אפילו אינם מכירים זה את זה.

כאשר סיימו בתחילת קיץ תשע"ד את מסכת ביצה, והחלו ללמוד ראש השנה, חל חיזוק אצל הלומדים, וכמו בכל פעם שמתחילים מסכת קיבלו על עצמם להגיע בזמן לשיעור, ולא להחסיר מעתה ולו פעם אחת. והנה, ביום הראשון בו החלו ללמוד מסכת ראש השנה, מבחין אחד הלומדים - שלצורך הענין נקרא לו ראובן - שהאדם היושב לצידו, שמעון, שכח להביא את המסכת החדשה, והחזיק עדיין במסכת ביצה בה למדו עד עתה. שמעון הצטער מאוד על כך שלא זכר להחליף את המסכת, אבל ראובן הרגיע אותו בהצביעו על הגמרא הגדולה הנמצאת ברשותו, בפורמט הכי גדול שיש, 'ונוכל להקשיב לשיעור בצוותא, באותה גמרא', אמר. ואכן, ראובן הניח את הגמרא שלו בצירו של שמעון, ושניהם למדו בה ביחד.

והנה, ביום שלמחרת, שוב שוכח שמעון להביא את הגמרא הנלמדת, ושוב מניח ראובן את הגמרא הגדולה שלו בצידו של שמעון. למרבה הפלא כך גם אירע ביומיים הבאים, וראובן מתבטא בפני חבירו ואומר 'הרי הגמרא הזו הפכה להיות כבר של שנינו'... ביום הרביעי פונה ראובן אל שמעון ואומר לו, 'דע לך שיתכן שמחר לא אוכל להגיע לשיעור, למרות שמעולם לא עשיתי זאת,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

Dirshu
דרשו' ו'עזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

המבצע חוזר לתחילת זמן חורף

המבצע הגדול של
'דרשו' ו'אחינו' חוזר
לתקופה קצרה.
תורמים לפעילות
הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים
במתנות מ'דרשו'.
זכייה מיידית של
הספרים שכבשו
את העולם היהודי.

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- ספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- ספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על מסכת אבות,
ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- ספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- ספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 120 ש"ח

וקבל מיידית

- חמשה חומשי תורה
- סט 'דרש דוד'
- על התורה
- ספר המפתח על המשנ"ב

* חמשה חומשי תורה בכרך אחד
* סט 3 כרכים 'דרש דוד' על התורה
* ספר המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

אתרוג שחלק מהפיטם שלו נשר - האם הוא כשר?

ואם ניטלה השושנתא יחד עם חלק מהענף, יש פוסלים, ויש מכשירים, וראוי להחמיר בדבר. וכמו כן, אם ניטל כמעט כל הפיטם, אך מקצת ממנו נותר בתוך הפרי, ולא נוצר שקע במקום שבו היה מחובר לאתרוג, נחלקו הפוסקים אם האתרוג כשר; ואם ניטל כל הפיטם ואף נוצר שקע במקום חיבורו, האתרוג פסול לכל הדעות.

[שו"ע תרמח, ז, משנ"ב כט-לא, וביה"ל ד"ה מיהו; ביאורים ומוספים דרשו, 52, 57 ו-59]

בראש האתרוג צומח ה'פיטם', שמורכב משני חלקים: ענף קטן המכונה 'יד', ומעליו מעין כובע המכונה 'שושנתא'. האתרוג המהודר ביותר, הוא זה שהפיטם שלו שלם; ואף אם ניטל חלק מהשושנתא, הפיטם נחשב לשלם.

ואם ניטלה השושנתא, האתרוג כשר; ויש פוסלים, אך למרות זאת, יש להעדיפו על פני אתרוג שלא ניטלה ממנו השושנתא, אשר הדרו פחות מסיבה אחרת.

מחלוקת פוסקי זמננו בנוגע לאתרוגים שה'פיטם' נושר מהם בשעת גידולם

פיטם מעולם, כיון שזוהי צורת גדילתם, והם כשרים לכתחילה. יש שהכשירו רק אתרוגים שהפיטם נשר מהם לפני שהגיעו לשלב בו הם כשרים לקיום המצוה, ופסלו כאלו שהפיטם נשר מהם קודם לכן, וסימן הזיהוי לכך שהפיטם נשר בעוד האתרוג מחובר לעץ, הוא קיומם של מעין טבעת וחריץ מסביב למקום חיבורו של ה'פיטם'. ויש שפסלו אתרוגים אלו לגמרי.

[שו"ע תרמח, ז, ומשנ"ב לב; ביאורים ומוספים דרשו, 61]

אתרוג שלא היה לו 'פיטם' מעולם, כשר, כיון שזוהי צורת גדילתו הטבעית, ולכן אין זה נחשב שנחסר מגוף האתרוג, וגם אין זה גורע מה'הדר' של האתרוג.

ונחלקו פוסקי זמננו בנוגע לאתרוגים אשר תכונתם היא שהפיטם מתייבש ונושר מהפרי בעודו מחובר לעץ, כמצוי ברוב האתרוגים הגדלים כיום: יש שהורו שדינם כאתרוג שלא היה לו

האם ניתן לברך על אתרוג שאין לו 'עוקץ' כאשר לא ניתן להשיג אתרוג אחר?

וכדומה - יש מכשירים, אך אף לדעתם, יש להחמיר בכך ביום הראשון של סוכות; ויש פוסלים.

ובשעת הדחק, כשלא ניתן להשיג אתרוג אחר, ניתן לקיים את המצוה בין באתרוג שניטל ממנו הפיטם (ראה לעיל), ובין באתרוג שניטל ממנו העוקץ, ואף לברך עליו.

[שו"ע תרמח, ח, משנ"ב לג-לד, ושעה"צ לח; ביאורים ומוספים דרשו, 65]

חלק העץ שבתחתית האתרוג, אשר בו הפרי מחובר לעץ, מכונה 'עוקץ'. אתרוג שניטל ממנו העוקץ לגמרי, עד שנותר שקע במקום חיבורו - פסול, כדין אתרוג 'חסר', וכפי עיקר ההלכה עליה למדנו בתקצירים הקודמים, שחיסרון כלשהו פוסל את האתרוג. אולם, אם נותר מהעוקץ חלק קטן, במידה הראויה לכסות את כל שטח השקע שבו מחובר העוקץ לאתרוג - האתרוג כשר. ואם ניטל העוקץ לגמרי, וחיברוהו לאתרוג באמצעות מחט

* אתרוג שנסדק לכל גובהו, סופו להרקב לחלוטין; והואיל וגורם הריקבון הוודאי כבר קיים בו, הריהו פסול לאלתר, עוד בטרם נרקב. ואתרוג שנסדק לרוב גובהו, אולם משני קצוות הסדק, בראשו ובתחתיתו, נותר האתרוג בשלימותו - נחלקו הפוסקים אם הוא כשר, ובמקרה שהסדק מתחיל בראש האתרוג או בתחתיתו, ונמשך על פני רוב גובה האתרוג - הריהו פסול לכל הדעות.
* אתרוג שנקלפה כל קליפתו, פסול. ואם נותר שטח כלשהו בלתי מקולף - כשר; ויש אומרים שצריך ששטח זה יהיה לכל הפחות בגודל של מטבע ה'סלע' שהיתה מצויה בזמן חכמינו ז"ל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי צריך להקפיד במיוחד על שינה מספיקה ביום הכיפורים?

וצורך זה מוגדר כ'צורך בית הכנסת'. ויש לישון במקום הרחוק מארון הקודש.
ויש שכתבו, שראוי לישון בבית כרגיל, כדי שיוכלו להתפלל למחרת בעירנות ובכוונה; והחזנים, צריכים להקפיד במיוחד על שינה בכמות מספיקה, כיון שחוסר שינה גורם לירידה בתיפקוד מיתרי הקול.

אסור לישון בבית הכנסת, אפילו שינה קלה. אולם, לצורך מצוה, או לצורך בית הכנסת, מותר לישון בו. ובליל יום הכיפורים, יש הנוהגים ללון בבית הכנסת, והפוסקים כתבו לכך שני טעמים: האחד, כדי לומר שירות ותשבחות לפני השי"ת במשך רוב הלילה, וצורך זה מוגדר כ'צורך מצוה'; והשני, כדי להשגיח על הנרות הרבים הדלוקים בבית הכנסת, לבל יארע משהו שיגרום לכיבויים,

[שו"ע תריט, ה, ומשנ"ב יד רטז; ביאורים ומוספים דרשו, 14; שו"ע קנא, ג]

הלוח היומי

ה' בחשוון | רבי משה ב"ר אברהם בירדוגו זצ"ל, אב"ד מקנאס, בעל ראש משביר

יארצייט:

תצ"א: רבי משה ב"ר אברהם בירדוגו זצ"ל, אב"ד מקנאס, בעל ראש משביר.
תרל"ה: רבי צבי הירש קלישר זצ"ל, רבה של טורן ותלמידו של רעק"א, בעל מאזניים למשפט, אמונה ישרה, דרישת ציון ועוד.
תר"צ: רבי שמואל ב"ר שלמה גרג'י זצ"ל, מרבני אפגניסטאן, בעל מנחת שמואל.
תש"ד: רבי אלכסנדר זושא ב"ר אהרון יהושע פרידמן הי"ד, בעל מעיינה של תורה.
תשמ"ה: רבי שלמה ב"ר דוד ילוז זצ"ל, ר"י נווה שלום ואב"ד בלוב ועוד, בעל אשר לשלמה ועוד.
תש"ע: רבי שלום משולם ב"ר יעקב יצחק ויינברגר זצ"ל, מטשאבא, בעל ברכת שלום.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

איך לא נפסיד את המצוה?

נשאל מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: האם אמרינן מצות צריכות כוונה גם במצוות של בין אדם לחבירו, כגון: כיבוד אב ואם, תשלומי שכר שכיר, השבת אבידה, פריעת חוב וכדו', או הוי רק במצוות שבין אדם למקום? וענה: יש לו זכות אבל יש לומר שידי המצוה לא יצא.

(הליכות חיים ח"ב אות תז)

נשתדל לפני כל מעשה מצוה, כגון: עזרה לשני, פריעת חוב, כיבוד הורים וכו' לחשוב שאנו עושים זאת לשם מצוה, שאם לא כן, תהיה לנו זכות, אבל את המצוה נפסיד.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il